

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ДІТЬМИ ТРЕТЬОГО РОКУ ЖИТТЯ В ЗДО

У статті розглянуто форми організації освітнього процесу, які сприяють руховому розвитку дітей третього року життя, зокрема формуванню осмисленого сприймання руху, потреби в рухах та бажання рухатись, прагнення діяти з предметом. Означено шляхи планування освітнього процесу на тиждень, в якому форми організації розподілено за кількістю дітей та пріоритетним видом діяльності.

Ключові слова: форми організації освітнього процесу, діти третього року життя, руховий розвиток, планування освітнього процесу, історія про рухи для малят, гра-демонстрація, предметні та сюжетні картинки.

На сьогодні актуальним та затребуваним є питання рухового розвитку дітей третього року життя з огляду на формування бажання дітей рухатись та необхідності оволодіння рухом з метою забезпечення власної потреби в рухах задля спілкування з ровесниками та гри поряд; розвитку відчуттів та сприймань, які дозволяють дитині осмислено здійснювати власні рухи.

Саме розгортання та здійснення освітнього процесу в умовах закладу дошкільної освіти вимагає підбору форм організації освітнього процесу (традиційних та нових). Такі форми організації створюють можливості для педагога варіювати ступені складності ігрових завдань, послуговуватись особистісно-орієнтованим стилем керівництва освітнім процесом, використати дидактичні засоби (слово, дія), оптимально поєднати їх задля рухового розвитку дітей.

Поряд із цим педагог має вибирати під час підготовки до розгортання освітнього процесу методи та методичні прийоми (наочні, словесні, практичні), які забезпечують ознайомлення дитини з рухом, за умови актуалізації процесів відчуття та сприймання, та створюють передумови для розуміння, як виконується рух. Водночас вихователю варто зрозуміти, що дитина, із власними потребами, має перебувати на шляху до осмислення накопиченого дорослими рухового досвіду, а педагог транслює руховий

досвід дитині через форми організації освітнього процесу, які для дитини є доступними, системними.

До традиційних форм організації освітнього процесу належать заняття, рухливі ігри, вправи, які вибудовані в систему рухових дій і передбачають дотримання послідовних способів взаємопов'язаної діяльності педагога та дітей; реалізовані за допомогою методичних прийомів, впроваджені в освітній процес ЗДО [1, с. 106; 2, с. 388]. Водночас ми зацікавлені в таких формах організації освітнього процесу, під час яких можемо забезпечити та сформувані потребу дитини в русі, утримувати бажання рухатись, сприяти розвитку відчуттів та сприймань у дитини третього року життя, які дозволять їй перебувати у процесі осмисленого сприймання власного руху.

Впровадження формульованого етапу експерименту в освітній процес закладів дошкільної освіти м. Житомир вимагає вибору нових форм організації освітнього процесу з дітьми третього року життя. У Житомирських ЗДО № 43, № 57 до освітнього процесу введено форми організації, які спрямовано на розвиток відчуттів та сприймань у дитини третього року життя, процес осмисленого сприймання власного руху. За умови планування освітнього процесу, де пріоритетними в один із днів тижня (понеділок) є рухова діяльність та загально групове об'єднання дітей, нами введено історії про рухи для малят, як короткі розповіді, які дозволяють педагогу навчати дітей основним рухам. Вихователь зосереджує увагу на здійсненні руху фрагментарно, в уповільненому темпі, щоб дитина могла розглянути власну дію, власний рух, зосередитись на його виконанні, за сприяння подразників та різноманітних дій з ними. Історії про рухи для малят розподілено за тематикою та підтемами. Текст для вихователя ми подаємо досить коротко. Водночас курсивом визначаємо методичні рекомендації під час спілкування педагога з дітьми, які введено до самого тесту вихователя. У такий спосіб педагог орієнтується у методах та методичних прийомах виконання руху. Підтримуємо історію про рухи для малят рухливою грою, яка за змістом продовжує історію, наприклад, про

Лисичку, сприяє закріпленню вміння дітей ходити, зосереджуючи увагу на виконанні фрагментів руху, дозволяє педагогу забезпечити потребу дітей у ходьбі, створює можливість підтримати їхнє бажання рухатись. Передбачені атрибути, матеріали, ускладнення змісту, ведуть рухливу гру та історію про рухи для малят від розгортання до завершення.

Під час загально групового об'єднання дітей ми вводимо ігри-демонстрації. Гра-демонстрація «Стрибнути до промінчика» має за мету вправляти дітей стрибках – рухах ациклічного типу, зосереджуючи увагу на виконанні всіх фрагментів руху у іграшки, демонструючи її стрибки, забезпечити потребу у русі – стрибках, бажання рухатись. Вихователь пропонує дітям влаштувати ігри для іграшок. Діти обирають іграшки. Педагог пояснює і показує: ось у мене в руках Зайчик, я хочу щоб він стрибав по цій доріжці. Я беру його в руки так, щоб він бачив доріжку перед собою, обличчям до доріжки. Ставлю Зайчика на задні лапки. Я відштовхую Зайчика від поверхні килимка, він підлітає вгору (до 10-15 см – інформація для вихователя), потім повертається на килимок, зігнувши задні лапки. Зайчик стрибає на задніх лапках, які зігнуті. Далі показ вихователя руху злитий з деталізацією особливостей виконання окремих частин руху. Подивіться, як я стрибаю на зігнутих ніжках. Я відштовхуюсь від килимка, підлітаю і повертаюсь на килимок на зігнутих в колінах ніжках. Спробуйте. Діти стрибають, мають знайти власні коліна і взятися за них, коли вони зігнуті під час приземлення. Візьміть іграшки і покажіть як вони стрибають. Дивіться, що відбувається з їхніми лапками. Як вони відштовхуються. Підлітають і повертаються на килимок, на зігнуті в колінах лапках. Дітям потрібно буде пояснити, де у Зайчика або Лисички коліно, педагог має показати місце згину на лапці у м'якої іграшки. Коли діти відпрацювали рухи: розглянули їх, керуючи іграшкою, варто спрямувати увагу дітей на Сонечко та його промінчики. Пропонуємо дітям взяти іграшки і зробити так, щоб їхні іграшки могли дострибнути до промінчиків. Показує вихователь, як її Зайчик вміє дострибнути до промінчика. Діти самі мають діяти та керувати

іграшкою. Повторити до 5 разів. Таким чином, дитина сама демонструє рух, а подразник-іграшка сприяє демонстрації та виступає в ролі предмета-подразника, яким дитина керує. Далі розгортаємо рухливу гру, яка підкріплює бажання дитини ще раз повторити рух, вправлятися з іграшкою, грати у такий спосіб, демонструючи рух із бажанням.

Водночас є такі дні тижня, коли пріоритетними є інші види діяльності і рухову діяльність передбачено, однак ми її розгортаємо під час індивідуальних та підгрупових занять. Для забезпечення таких форм організації дітей ми обираємо розгляд ілюстрацій або картинок, знайомі рухливі ігри, перегляд мультфільмів, в яких присутні рухи та їх відтворення героями, ігри-демонстрації для дітей, які потребують індивідуального пояснення та відтворення руху.

Варто зупинитись на картинці, роль якої у руховому розвитку дітей третього року життя невинувато забуто. Ми вважаємо, що картинки, ілюстрації, зображення на яких демонструють рух, покрокове його здійснення, варто використовувати, дотримуючись методичних рекомендацій. Звичайно, картинка має не домінуючу роль, а є заміником безпосереднього рухового досвіду дітей, наочним зразком, який підкріплено словом педагога. Після використання історій про рухи для малят, ігор-демонстрацій з іграшками, які є об'ємними, чіткіше конкретизують рух, нам варто скористатись картинками, які будуть супроводжувати дитячий досвід поряд із яскравою розповіддю вихователя. На цьому етапі картинка (предметна, сюжетна) уточнює, деталізує, закріплює уявлення дитини про рухи, які знаходяться в процесі формування. Такі картинки мають бути художні та якнайточніше відображати рух (рухи), виконані графічно грамотно. Тобто знайомі дітям рухи, які здійснювали ровесники, динамічні іграшки, вони самі, а діти їх спостерігали, розглядали, виконували, мають бути зображені на картинці, без другорядних деталей.

Отже, ми розглянули форми організації освітнього процесу, які, на наш погляд, сприяють формуванню осмисленого сприймання руху у дитини

третього року життя, потреби в рухах та бажання рухатись, прагнення діяти з предметом; означили шляхи планування освітнього процесу на тиждень, в якому форми організації розподілено за кількістю дітей та пріоритетним видом діяльності; звернули увагу на картинки, ілюстрації, які є наочними зразками здійснення руху і потребують подальшої розробки в рамках проблеми нашого дослідження.

Література.

1. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 428 с.

2. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Академвидав», 2004. – 456 с.